

Sygn. akt III Ca 28/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2014r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, Wydział III Cywilny Odwoławczy w składzie

następującym:

Przewodniczący - Sędzia SO Tomasz Białka

Protokolant: staż. Kinga Burny

po rozpoznaniu w dniu 20 marca 2014r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa L. Z., W. Z.

przeciwko A. K., J. K.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Sączu VII Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Muszynie

z dnia 31 lipca 2013 r. sygn. akt VII C 52/13

1. **oddala apelację,**

2. **zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powodów kwotę 600 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

sygn. akt III Ca 28/14

UZASADNIENIE

Apelacja jest bezzasadna

Nie zachodzą uchybienia, które zgodnie z art. 378 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy bierze pod uwagę z urzędu, a których skutkiem byłyby nieważność postępowania.

Sąd Rejonowy wyjaśnił wszystkie okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy i właściwie ocenił zebrany materiał dowodowy oraz dokonał na jego podstawie prawidłowych ustaleń faktycznych. Sąd Okręgowy podziela te ustalenia faktyczne i przyjmuje za własne, stwierdzając jednocześnie, że zaskarżone orzeczenie jest do nich adekwatne i odpowiada przepisom prawa materialnego.

Na wstępie należy wyjaśnić, iż Sąd drugiej instancji nie prowadził postępowania dowodowego, a sprawa rozpoznana była w postępowaniu uproszczonym, dlatego zastosowanie znajdzie art. 505¹³ § 2 k.p.c. zgodnie, z którym uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Nie może odnieść zamierzonego skutku podniesiony w apelacji zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Zwalczenie swobodnej oceny dowodów nie może polegać jedynie na przedstawieniu własnej korzystnej dla apelującego wersji zdarzeń, ustaleń stanu faktycznego opartych na własnej ocenie, lecz konieczne jest wykazanie, że wskazane w art. 233 § 1 k.p.c. kryteria wiarygodności i mocy dowodów zostały naruszone, a nadto, że miało to wpływ na wynik sprawy. Innymi słowy konieczne jest wykazanie, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonania swobodnej oceny dowodów. Nie stanowi tego rodzaju wykazania, powołanie się na własne twierdzenia i korzystne dla siebie dowody – jak to czynią apelujący.

Strony niniejszego postępowania nie uzgodniły, iż otrzymana przez pozwanych kwota 10 000 zł stanowi zadatek. W szczególności apelujący nie przedstawili wiarygodnych dowodów, które wskazywałyby, że faktycznie w chwili dokonywania tej czynności intencją obu stron było takie dodatkowe zabezpieczenie dojścia do skutku umowy poprzez zwiększenie pierwotnie wpłaconej kwoty zadatku. Na wysnucie takich wniosków nie pozwalają zaoferowane przez strony dowody. Nie wskazuje na to adnotacja, którą strony dokonały na egzemplarzu umowy, bowiem nie zawiera żadnych stwierdzeń uznających wpłaconą kwotę za zadatek. Nie świadczą o tym także zeznania świadków B. Ł. i B. M., które zeznawały na ten temat. Choć mówiły one o zadatku, to jednak ich wiedza w tym zakresie była pochodną, otrzymaną od strony pozwanej. Nie знаły szczegółowych ustaleń między stronami i nie potwierdziły, że wręczonej sumie nadano znaczenie przypisane w art. 394 kc.

Jako nieskuteczny uznać należy przedstawiony przez apelujących argument jakoby faktem potwierdzającym podnoszony przez nich charakter dokonanej czynności był zbliżający się wówczas planowany termin zawarcia umowy sprzedaży. Krótki termin do dokonania umowy przenoszącej własność miałby bowiem takie samo znaczenie w przypadku zaliczki jak i zadatku. W przypadku braku środków po stronie powodów i możliwości zakupu w umówionym terminie wręczenie zadatku możnaby jedynie ocenić jako zachowanie bardziej nieracjonalne, gdyż wiązałoby się z niechybną utratą przez nich tych środków.

Dokonując takich ustaleń Sąd I instancji, wbrew twierdzeniom powodów jakoby miała ona stanowić pożyczkę dla pozwanych, i wbrew twierdzeniom pozwanych jakoby miał to być zadatek, ustalił treść tej czynności prawnej. Przedstawione przez strony postępowania dowody podlegają swobodnej ocenie sądu, która nie ogranicza się jedynie do potwierdzenia, bądź zaprzeczenia prezentowanych wersji wydarzeń, ale pozwala na ustalenie stanu faktycznego w sposób odmienny niż określony przez obie strony procesu.

Nie można się także zgodzić z zawartym w apelacji twierdzeniem, jakoby Sąd Rejonowy nie wyjaśnił czemu miało służyć wpłacenie przez powodów dodatkowych 10 000 zł. Otóż słusznie wskazane zostało, że kwota ta uiszczona została na poczet ceny zakupu. Świadczy o tym potwierdzenie otrzymania tej sumy na umowie przedwstępnej. Rychły termin do zawarcia umowy przenoszącej własność nie sprzeciwia się takim ustaleniom. Powodowie byli niewątpliwie wówczas nadal zainteresowani zakupem nieruchomości. Wręczenie dodatkowej sumy na poczet ceny zakupu miało potwierdzić ich zaangażowanie w realizację transakcji. Pomimo poczynionych ustaleń strony były władne dowolnie przedłużać termin do zawarcia umowy przenoszącej własność. O tym, że takie rozmowy były prowadzone świadczy zawarte w odpowiedzi na pozew oświadczenie, że o rezygnacji z zakupu powód powiadomił pozwanych dopiero w dniu 11 IV 2012 r. Także pozwana zeznając (k.92) potwierdziła, że strony liczyły na zawarcie umowy jeszcze długo po 30 IV 2011r. a dopiero w kwietniu 2012 r. powodowie ostatecznie zrezygnowali z zakupu. Takie ustalenia znajdują też oparcie w zeznaniach świadków B. Ł. (k.63) i B. M. (k.70). Te wzajemne ustalenia między stronami wpłynęły zapewne na to, że pozwani nie sprzedali nieruchomości H. C. i A. C..

Nieskuteczny jest zatem także zarzut naruszenia art. 394 k.c. Zauważyć należy dodatkowo, że z ratio legis tego przepisu wynika, iż wydanie przedmiotu zadatku powinno pozostawać w bezpośrednim związku z zawarciem umowy. Zawarto w nim bowiem sformułowanie o wręczeniu go „przy zawarciu umowy”. Zdaniem Sądu Okręgowego reguła interpretacyjna została zamieszczona w tym przepisie po to, by usunąć ewentualne wątpliwości dotyczące kwalifikacji prawnej wręczenia określonych przedmiotów przy zawieraniu umowy, ponieważ w praktyce strony często nie

określają jego skutków bądź też przypisują mu odmienne znaczenie. Nie wydaje się uzasadnione przypisywanie ustawodawcy intencji, aby rzeczy lub pieniądze wręczone na dowolnym etapie procesu kontraktowania objęte były regułą interpretacyjną wysłowioną w art. 394 k.c. (por. A. Olejniczak, Uwagi o zastrzeganiu zadatku w umowach przygotowujących zawarcie umów zasadniczych (w:) red. W. Popiołek, Rozprawy prawnicze. Księga pamiątkowa Profesora Maksymiliana Pazdana, Kraków 2005, s. 1246). Stronom przypisuje się powinność znajomości tego przepisu, a więc świadomość w jakich przypadkach wręczenie pieniędzy lub rzeczy zamiennych będzie zinterpretowane jako ustanowienie zadatku i jakie będą tego konsekwencje. Jeżeli ich wolą jest określenie tych skutków w inny sposób bądź też ustalenie innego momentu wydania przedmiotu zadatku, mogą wprowadzić stosowne modyfikacje na drodze umownej. Z faktu, że suma pieniężna lub rzecz zamienna, mająca stanowić przedmiot zadatku, powinna zostać wręczona „przy zawarciu umowy”, nie należy wyprowadzać wniosku, iż musi ona zostać wydana jednocześnie z zawarciem umowy. Wymóg zbieżności czasowej zawarcia umowy i wydania owego przedmiotu należy uznać za zachowany, jeżeli niezwłocznie po zawarciu umowy pomiot zobowiązany do wydania przedmiotu zadatku podejmie wszelkie czynności, które w danym przypadku będą niezbędne do przeniesienia posiadania pieniędzy lub rzeczy (M. Tenenbaum, Instytucja zadatku w polskim prawie cywilnym, Warszawa 2008, s. 197). Konieczne jest więc zaistnienie ścisłej zbieżności czasowej między wręczeniem pieniędzy lub rzeczy, a zawarciem umowy, oczywiście w braku odmiennych zastrzeżeń umownych wprowadzonych zgodnie z zasadą swobody kontraktowania.

Przedmiotem niniejszego procesu było roszczenie o zapłatę kwoty 10 000 zł wręczonej pozwanym określonego w pozwie dnia i miejscu tytułem planowanej ceny zakupu nieruchomości. Ustalenie, że nie doszło wówczas do zawarcia umowy pożyczki nie prowadzi do wniosku, że Sąd zasądzając wspomnianą sumę orzekł o innym roszczeniu. O jego tożsamości decydują powołane w pozwie okoliczności faktyczne. Odmierna błędna kwalifikacja prawna dokonanej czynności przyjęta przez powodów nie ma na to wpływu. Przepisy prawa materialnego wskazywane przez powoda jako podłoże jego żądań, nie wiążą sądu i mogą być przezeń pominięte przy wydawaniu orzeczenia co do istoty sporu, konstrukcja podstawy prawnej rozstrzygnięcia należy bowiem do sądu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 IV 2008 r., II CSK 613/07, Lex nr 420867). Wobec tego w sytuacji, gdy przedmiotem niniejszego postępowania jest roszczenie o zwrot ściśle określonej kwoty, której przekazanie w określonej dacie jest bezsporne, a adresaci orzeczenia są tożsami ze stronami biorącymi udział w postępowaniu i jedyną sporną kwestią jest charakter prawny dokonanej czynności, nie może być mowy o naruszeniu art. 321 § 1 kpc i orzeczeniu ponad wyrażone w pozwie żądanie.

Podobnie całkowicie bezzasadne jest wskazywanie na rzekome naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. W ocenie Sądu Okręgowego zaskarżony wyrok zawiera wszystkie prawem przewidziane elementy. Subiektywne przekonanie strony, że zawarte w pisemnych motywach wyroku rozważania prawne nie są wyczerpujące, nie jest wystarczające dla uznania zarzutu naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. za słuszny. Ponadto zaznaczyć należy, że postawiony zarzut może być usprawiedliwiony tylko w tych wyjątkowych okolicznościach, w których treść uzasadnienia orzeczenia sądu pierwszej instancji uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia lub w przypadku zastosowania prawa materialnego do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w oparciu o art. 98 k.p.c. w zw. z § 13 pkt 1 ppkt 1 w zw. z § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 IX 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461).